

6. JÉZUS ÖNMAGÁRÓL TANÍT

Gyülekezeti óraszám 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

(Jn 6,35. 51; 8,12; 10,7–15; 11,25; 14,6; 15,1–2)

- *Jézus azt mondta nekik: „Én vagyok az élet kenyere: aki énhozzám jön, nem éhez meg, és aki énbennem hisz, nem szomjazik meg soha. Jn 6,35*
- *Én vagyok az az élő kenyér, amely a mennyből szállt le: ha valaki eszik ebből a kenyérből, élni fog örökké, mert az a kenyér, amelyet én adok oda a világ életéért, az az én testem. (Jn 6,51)*
- *Jézus ismét megszólalt, és ezt mondta nekik: „Én vagyok a világ világossága: aki engem követ, nem jár sötétségben, hanem övé lesz az élet világossága.” (Jn 8,12)*
- *Jézus tehát így szólt hozzájuk: „Bizony, bizony, mondom néktek: én vagyok a juhok ajtaja. Aki énelőttem jött, mind tolvaj és rabló, de a juhok nem is hallgattak rájuk. Én vagyok az ajtó: ha valaki rajtam át megy be, megtartatik, az bejár és kijár, és legelőre talál. A tolvaj csak azért jön, hogy lopjon, öljön és pusztítson; én azért jöttem, hogy életük legyen, sőt bőségben éljenek.” Én vagyok a jó pásztor. A jó pásztor életét adja a juhokért. Aki béres és nem pásztor, akinek a juhok nem tulajdonai, az látva, hogy jön a farkas, elhagyja a juhokat, és elfut, a farkas pedig elragadja és elkergeti őket. A béres azért fut el, mert csak béres, és nem törődik a juhokkal. Én vagyok a jó pásztor, én ismerem az enyéimet, és az enyéim ismernek engem, ahogyan az Atya ismer engem, én is úgy ismerem az Atyát: és én életemet adom a juhokért. (Jn 10,7–15)*
- *Jézus ekkor ezt mondta neki: „Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz énbennem, ha meghal is, él.” (Jn 11,25)*
- *Jézus így válaszolt: „Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, csakis énáltalam. (Jn 14,6)*
- *Én vagyok az igazi szőlőtő, és az én Atyám a szőlősgazda. Azt a szőlővesszőt, amely nem terem gyümölcsöt énbennem, lemetszi, és amely gyümölcsöt terem, azt megtisztítja, hogy még több gyümölcsöt teremjen. (Jn 15,1–2)*

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(Felhasznált irodalom:

Goppelt, Leonhard: Az Újszövetség teológiája. Budapest, 1992, Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya.

Biblia magyarázó jegyzetekkel. Budapest, 1997, Kálvin Kiadó.

WilckenWilckens, Ulrich: Das Evangelium nach Johannes. Göttingen, 1998, Vandenhoeck and Ruprecht in Göttingen)

Amikor Jézus magáról beszélt, legtöbbször hasonlatokat, képeket használt. Jézus az úgynevezett „én-mondások” során a mindennapi életből vett képeket használt. Olyan metaforákat, amelyek a legegyszerűbb palesztinai ember számára is érthetőek volt. Jézus „én-mondásai” az Isten és ember kapcsolatáról szólnak. Minden egyes „én-mondás”-ban benne van Jézus halálára és feltámadására való utalás. Minden egyes szimbólum arról tanít, hogy Jézus kizárólagos. Nem több igazság közül az egyik, nem több pásztor közül az egyik, hanem az egyetlen, az igazság és az élet. Tehát az embernek egyetlen egy lehetősége van arra, hogy az Istennel való viszonya a bűneset után rendeződjön, és ez pedig a Jézus Krisztusban való hit. Nincs más lehetőség, kizárólag Jézus Krisztus. Az „én-vagyok” mondások visszautalnak Isten nevére, aki magát úgy nevezte „Vagyok, aki vagyok”. (2Móz 3,14) Ezzel a párhuzammal is utal Jézus az Atyával való egységére. (Jn 10,30)

Élet kenyere: A kenyér metaforája emlékeztet a pusztai vándorlásra. Szembeállítja Jézus a földi kenyeret és a mennyei kenyeret és ezzel az ideiglenes és örökkévaló értékeket. Előre mutat ez a metafora az úrvacsorára. Az élet kenyere az üdvösség és az örök élet szimbóluma. Az ötezer ember megvendégelésének a csodája után Jézus a földi valóságról a mennyekre irányítja az Őt követők figyelmét. A kenyér megsokasításának a csodájával arra utal, hogy fontos a földi táplálék is. De amellet nem szabad elfeledkezni, hogy a mennyei táplálékról sem. Ugyanolyan elszántsággal és éhséggel kell keresni a mennyei táplálékot is, mint a földit.

Világ világo ssága: A világ ebben az összefüggésben a bűnbeesett emberiséget jelenti. Ahol a bűn a sötétségnek, az Istentől való távolságnak a szimbóluma, míg a világo sság az Isten közelségének a jelképe. Isten a világo sság Atyja, akitől minden jó származik. Jézus egyedül az, aki a sötét világot képes kivezetni a bűn és kárhozat állapotából.

Jó pásztor: Izráel népe pásztornép volt. A pásztornépek irodalma sokszor hasonlítja a népet és a király kapcsolatát, a népet és az istenség kapcsolatát a pásztor és nyáj kapcsolatához. Az Ószövetségben sokszor szerepel Isten népe úgy, mint Isten nyája. Azonban Jézus nem csak Izráelt tekinti nyájnak, hanem az egész világot. Jézus az, Aki vezeti a hívőket, pásztorolja és nem hagyja el azokat, akik Istenben hisznek. Jézus nem csak egy mondatban alkalmazza magára a jó pásztor képét. A pontos fordítás szerint itt nem Jézus kereszthaláláról van szó (a pszühjét teszi le), hanem inkább arról, hogy Jézus a földi élete ideje alatt hogyan viszonyul a követőihez: mindent megtesz értük.

Feltámadás és élet: Két dolgot is állít Jézus magáról: Ő az, aki feltámad és Ő az, Aki által feltámadás lehetséges. Az élet az örök élet értelmében. Jézus az, Aki által feltámadhatunk, és Aki által élhetünk. A feltámadás és az örök élet csakis és kizárólag a Jézus Krisztusban való hit által lehetséges. Solus Christus.

Út: Isten és ember kapcsolatának a szimbóluma. Jézus az, Aki által kapcsolatba lehet kerülni Istennel, a bűn által megromlott kapcsolat ellenére. Isten népe számára az úton-létel az Isten gondviselésére való hagyatkozást jelenti.

Igazság: A leplezetlen, el nem titkolt valóságot jelenti. Igazi valóságot jelent szemben a hazugsággal. Jézus az, Aki megtestesíti az igazságot, aAkin keresztül az Atyához lehet menni.

Szólóttó: Az Istenhez való kötődésre, elválaszthatatlanságra utal. Jézus az, Aki nélkül lehetetlen, elképzelhetetlen gyümölcsöt teremni, Istennek tetsző életet élni.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

(Felhasznált irodalom: Paloutzian, Raymond F.: Invitation to the Psychology of Religion, New York 2005)

Erikson az identitás kérdését teszi a serdülőkor legfontosabb feladatává. Arról, hogy kicsoda a tanuló maga, az első órán volt szó. Önmaga meghatározásához azonban el kell igazodnia a körülötte lévőkön is. Próbálgatja a különböző szerepeket, hogy megtalálja igazi énjét. Mint Kálvin írja az Institutioban, „Isten és önmagunk ismerete” egyaránt fontos. Önmagát a serdülő is csak azon keresztül ismeri meg, ha ismeri azt az Istent, aki őt teremtette.

A kutatási eredmények az mutatják, hogy a kisgyermekkorai vallásosság nem elégíti ki a kamaszok szükségleteit. Ezért ennek a kornak a vallásosságát jellemzően egy összetett, átmeneti, változási folyamat együtteseként kell értelmezni. „Mivel az önálló döntéshozatal a kamaszokban kezdődik, nem meglepő, hogy a kamaszok a vallás területén is önálló döntéseket

kezdenek el meghozni – mint ahogy az élet többi területén is.” Általában három tényező befolyásolja a serdülők vallás iránti érdeklődését, motivációját: a kognitív, szociális és a személyes tényező.

Amikor Jézus „Én vagyok...” mondásait tekintjük át ezzel a korosztállyal, akkor a kognitív fejlődésében támaszkodunk arra, hogy már képes az elvont műveleti gondolkodásra, tehát értheti, amikor Jézus szimbólumokban beszél magáról. Ezeknek a szimbólumoknak egy része könnyebben felfogható, mások a megváltozott életmód miatt nehezebben érthetők. A chat jelek hivatottak arra, hogy felkeltsék az érdeklődését a szimbólumok iránt, és egyben elindítsák az önkifejezés témáját. Amikor Jézus önmagáról képekben beszél, amit mi „csak” olvasunk, akkor az olyan, mint amikor a fiatal chatel a barátaival és az érzelmeiről, arckifejezéséről, hangsúlyáról jeleket helyez a szövegbe. Valamit elmond magáról annak a számára, aki nincs jelen.

A szociális tényező szerepe azáltal, hogy átalakulnak társas kapcsolatai, nagy jelentőséggel bír a vallásosság alakulásában. Ezen az órán akár kétféle módon is erősíthetjük a csoporttudatot, egyrészt pl. a szőlőtő – szőlővessző képével, ahol egy közös tőben, Krisztusban vagyunk egy közösség, másrészt a legkedvesebb „Én vagyok mondás...” választásánál az azonosat választók közösen jeleníthetik meg állóképben, montázsban stb., ezzel egy kisebb közösséghez tartozónak érezheti magát.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
• Bátorítással vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: ○ Tudja segítséggel megfogalmazni mit jelentenek Jézus „Én-mondásai” és miről szólnak. ○ Ismerje az „Én-mondásokat” segítséggel értelmezze, és kettőt memorizáljon.	• Önként és aktívan vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: ○ Tudja önállóan megfogalmazni a jézusi „Én-mondások” lényegét és szerepét az emberek életében. ○ Ismerje és tudja magyarázni az „Én-mondásokat”, és tanulja meg azokat. ○ Legyen képes az „Én-mondások” szimbolikáját értelmezni, magyarázni, példákkal szemléltetni.

ÓRAVÁZLAT–JAVASLAT

Fő hangsúly: Az „Én-mondások” segítségével Jézus jobb (mélyebb) megismertetése.

Kognitív cél: Az „Én-mondások” segítségével Jézus jobb (mélyebb) megismertetése.

Affektív cél: Annak az öröme a megélése, hogy Jézus megismerteti magát az emberekkel.

Pragmatikus cél: Annak a segítése, hogy a tanuló tudja az „Én-mondások” közül kiválasztani azt, ami a legközelebb áll hozzá.

Az óra fő részei	Javaslatok	Módszertani javaslatok, felhasznált taneszköz
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	Mi lenne, ha... – játék Miközben egy tanuló kimegy a teremből, a többiek gondolnak valakire, aki a csoportban van. A kint lévőt behívják, akinek az a feladata, hogy kitalálja, kire gondolnak a többiek. Kérdéseket kell feltennie egyenként „Mi lenne, ha ...” kezdettel. (pl. virág, szín, közlekedési eszköz, épület, könyv stb.) Fontos, hogy a válaszok tényleg a gondolt személyre jellemzőek legyenek. Érdekes erre a játékra rászánni az időt, mert eleinte nehezebben szokott menni, de közben belejönnek. Utolsó személyként gondolhatunk Jézusra. Érdekes megfigyelni, hogy a tanulók milyen tárgyakhoz, élőlényekhez kötik. vagy Gondold végig! Beszéljétek meg! A TK 30. oldalán a feladatok elvégzése.	TK 6. lecke: Jézus önmagáról tanít, 26. o.
Feldolgozási javaslat	Csoportmunka – Állókép Az „Én vagyok” mondások kiosztása csoportonként. Jelenítsék meg egy képben az adott mondást. A többiek találják ki, hogy mi lehet az. Beszélgetés Miért ezeket a képeket, hasonlatokat használta Jézus? Az „Én vagyok” mondások jelentősége. (TK 26. o.) Milyen képeket használna ma Jézus? Miért? (pl. Én vagyok a szerver.)	TK 6. lecke: Jézus önmagáról tanít, 26. o.
Munkáltatás	Páros munka Munkafüzet 1/a feladata. Ének: Jézusról, csak róla Am: Az „Én vagyok” mondások egyikének kiválasztása szabadon.	MFEI 6. lecke 22. o. 1. a. MFGY 6. lecke 17. oldal 1. a. TK énekgyűjtemény 11. ének
Házi feladat	Munkafüzet 2. feladata	MFEI 6. lecke 23. o. 2. f. vagy

TOVÁBBI ÖTLETEK

Imádságra nevelés:

Én-mondások	
1. Előkészítés	
A hittanoktató tárgyakat helyez el a földön egy szőnyegen vagy terítőn, vagy az asztalon körben:	
• tálcán kenyér • egy gyertya gyertyatartóban • kép egy ajtóról (játék ajtó) • játékbárány • üres sír (szemléltetőeszköz vagy kép) • út (tálcán kövekből, földből egy út kialakítása) • tetszőleges szimbólum az igazsághoz • szívforma • szőlő	
Feladatutasítás: Álljatok körbe.	
2. Igék felolvasása a tárgyakhoz	
A hittanoktató kiosztja lapokra írva az én-mondásokhoz kapcsolódó Igéket.	
Feladatutasítás:	
• Állj oda az igeverseddal a megfelelő tárgy mellé. • Olvassátok fel sorban egymás után az Igéket.	
2. Imádkozás	
Minden egyes Igevers után várunk egy percet. Ez idő alatt mindenki magában imádkozzon az igevers kapcsán.	
műfaj	többféle
megfogalmazás	magukban igeversekhez kapcsolódva
imádkozás	magukban
csoport felosztása	önként jelentkező felolvasók
kapcsolódás	lecke Igéi
hely	óra vége
fejlesztési terület	reflexió az Igére
hittanosok	• körben állnak • néhányan felolvasnak • mindenki magában imádkozik
hittanoktató	• tárgyakat készíti elő • helyszínt készíti elő • kísér
eszközök	• tálca és kenyér • gyertyatartó és gyertya (ha lehet, akkor meggyújtani) • ajtó (kép vagy játék) • bárány • szemléltetőeszköz: üres sír • út (tálcán kövekből, földből egy út kialakítása) • tetszőleges szimbólum az igazsághoz • szívforma • szőlő

Élménypedagógiai játék: GYURMAZÁRÓ

Szükséges eszközök: Minden tanuló számára egy darab gyurma (akár só-liszt gyurma is).

Típus: záró

Játék lényege: Indirekt és gyors visszajelzést ad arról, hogy az óra milyen hatást váltott ki a diákokból, mit értettek meg belőle.

Instrukciók: A mai napon tanultatok a-ról. Gondoljatok rá vissza. Most vegyél a kezedbe egy darab gyurmát. Engedd meg a kezednek, hogy formáljon, kialakítson valamit. Mindegy,

hogyan mi lesz belőle. Ha készen vagy, akkor tedd le az asztalra. Egymás alkotását nem véleményezzük.

Szerinted mit alkotott a kezéd? Vajon miért ezt formálta?

Tudnivalók: Fontos, hogy a gyerekek ne kommentálják egymás alkotását. Amikor azt kérdezzük tőlük, hogy szerintük mit jelent az alkotás, akkor anélkül, hogy kimondanánk, lehetőséget adunk arra, hogy esetleg kiegészítsék az alkotásukat. Azzal, hogy a diák a saját kezéről beszél, könnyebben szól magáról. Miközben a hittanosok a saját alkotásaikat értelmezik, érdemes néhány kulcsfogalmat lejegyezni, és az óra végén felolvasni. Ezeket a fogalmakat a hittanoktató ne kommentálja. A kulcsfogalmak alapján elgondolkodhat a Hittanoktató, hogy mennyire sikerült az óra céljait elérni. Különösen is figyelhetünk az affektív célra. A következő órán vissza lehet térni erre.

Drámapedagógiai ötlet: SZOBORKOMPOZÍCIÓ

Állítsuk a csoportot párokba (hagyjuk, hogy aki akarja, találjon magának párt, ha nem alakul ki mindenkinek, akkor segítsünk). Az lesz a feladat, hogy mondunk egy szituációt a pároknak, az egyikük beáll egy pózba, testtartásba, ami abból a szituációból következik, a másikuk pedig hozzá alkalmazkodva vesz fel egy testtartást, így alkotnak ketten egy mozdulatlan szoborkompozíciót. (Fontos kihangsúlyozni a mozdulatlanságot! Szobrot építünk, nem mozgóképet.) Pl. a tigris rátámad a dzsungelben bókászó bennszülöttre: az egyik tanuló karmokként széttárja az ujjait és a feje fölé emeli a kezét, mint a támadó tigris, a „bennszülött” pedig ehhez alkalmazkodva rémülten összehúzza magát vagy esetleg lándzsát szegezve várja a támadást. Hagyjunk időt, hogy kialakuljon minden szoborpáros (ha nincs ötlet, le is másolhatják valakikét), nézzük meg mindenkit, majd jöjjön a következő szituáció.

Néhány ötlet: a bíró piros lapot mutat a mérges focistának, koldus pénzt kér a járókelőtől, a tanár kihívja felelni a jó tanulót/rossz tanulót, a diák lebukik puskázás közben, a rendőr pisztolyt fog a bankrablóra, az előttünk haladó járókelő elejti a pénztárcáját, az udvarias férfi előreenged valakit az ajtóban, anyuka rendrakásra küldi a gyereket, stb.

Ha van olyan szoborkompozíció, amit hirtelen nehezen tudunk értelmezni, kérdezzük meg, hogy ki mit csinál éppen, miért úgy állt be, miért úgy reagál? Ha már belemelegedtek, cserélhetünk párokat is, ha úgy látjuk, ez jól működhet.

A következő lépésnél válasszunk ki egy párost és csak az egyiküknek mondjuk meg a szituációt. Ezután ő beáll egy pózba és a párjának úgy kell rá reagálnia, hogy nem tudja, mi a szituáció. Miután beállt, kérdezzük meg a másodiktól, hogy mit gondol, mi a szituáció, mi történik, miért úgy állt be, ahogy? Ezután mondjuk meg, mi volt az eredeti. Ezt is megismételhetjük néhány másik párral. (Sőt, ha hajlandóak rá, csinálhatjuk úgy is, hogy a párosok egyik tagja befogja a fülét, így mondjuk el a szituációt, ekkor mindenki egyszerre dolgozhat, de ehhez az kell, hogy a reagálók ne hallgatózzanak.)

Ezután olvassuk fel Jézus önmagáról szóló mondásait. Majd olvassuk fel újra, megállva mindegyik után, és tegyük fel a kérdést: ha Jézussal állnánk párban és tudnánk, hogy ő az ajtó (pl.), akkor ez milyen reakciót kívánna a részünkről? (Menjünk be rajta). Menjünk így végig a kijelentéseken. Ha olyan a csoport és szívesen folytatja, akkor Jézus kijelentéseit is kiábrázolhatjuk páros szobrokban.

INSTRUKCIÓK A MUNKAFÜZET FELADATAIHOZ

Megjegyzés: A munkafüzetben megadott ige hely a 7. leckéhez tartozik.